

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม
ประเพณีท้องถิ่น อำเภ่อูทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

THE CURRICULUM TRAINING YOUNG GUIDE DEVELOPMENT FOR LOCAL
CULTURE AND HERITAGE TOURISM IN U-THONG DISTRICT, SUPHANBURI

วิเชียร อินทรสมพันธ์¹ ศศิกัญญา เียนเอง² ธนภัทร จันทร์เจริญ³
สิริกอร์ โตสติ⁴ และชิตยา สิทธิโสภาสกุล⁵
Wichian Intarasompun¹, Sasikanchana yenaeng²,
Tanaput Chancharoen³, Sirikorn Tosati⁴ and
Thittaya Sitthisopasakul⁵

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
Faculty of Education, Bansomdejchaopaya Rajabhat University
E-mail: tanaput1090@hotmail.com

Received: July 31, 2018
Revised: September 29, 2018
Accepted: October 5, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภ่อูทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภ่อูทอง จังหวัดสุพรรณบุรี และ 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภ่อูทอง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนหรือเยาวชนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่อาศัยอยู่ในชุมชนอำเภ่อูทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 26 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์แบบทดสอบความรู้ภาคทฤษฎี แบบประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ยุวมัคคุเทศก์ วิเคราะห์ข้อมูลโดย การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการ

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภ่อูทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นหลักสูตรระยะสั้น ใช้เวลาในการฝึกอบรม 5 วัน รวมเวลาน้อยกว่า 30 ชั่วโมง แบ่งเป็น 1) ภาคความรู้ทางวิชาการ ประกอบด้วย วิชาความรู้พื้นฐาน ได้แก่ (1) ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวในตำบลอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (2) วาทศิลป์เพื่อการพูดในที่ประชุมชน (3) ภาษาอังกฤษพื้นฐานเพื่อนำเที่ยวสำหรับยุวมัคคุเทศก์ และวิชาความรู้เฉพาะวิชาชีพ ได้แก่ (1) การท่องเที่ยวยุคไทยแลนด์ 4.0 และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่ความยั่งยืน และ (2) บทบาทหน้าที่ จรรยาบรรณ มารยาท จิตบริการ และมนุษยสัมพันธ์ของยุวมัคคุเทศก์

2) การศึกษานอกสถานที่และฝึกปฏิบัติภาคสนาม โดยจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่และฝึกปฏิบัติในภาคสนาม มีมัลคเทศก์ต้นแบบที่มีความเชี่ยวชาญและทักษะเฉพาะด้านการปฏิบัติงานในการนำเที่ยว เป็นผู้แนะนำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ผลัดเปลี่ยนกันฝึกฝนทักษะและลงมือปฏิบัติการนำเที่ยวภาคสนามในสภาพจริง ผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฉบับร่างโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบของหลักสูตรมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของหลักสูตรเท่ากับ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34

2. การใช้หลักสูตรฝึกอบรมยุวมัลคเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภ่อู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า นักเรียนทุกคน ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการฝึกอบรม และมีความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอบรมยุวมัลคเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภ่อู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับดีมาก (\bar{x} = 2.87, S.D. = 0.32) ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการฝึกอบรม พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเห็นว่า ตนเองได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพมัลคเทศก์ สถานที่ต่าง ๆ ในบ้านเกิดของตนเอง อันจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ หรือสามารถให้ข้อมูลกับผู้คนทั่วไปได้ ส่วนวิทยากรท้องถิ่น (มัลคเทศก์พื้นที่) เห็นว่า กิจกรรมดังกล่าวทำให้เห็นแววและศักยภาพของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมอย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้สามารถชักชวนนักเรียนเหล่านี้ให้มาร่วมเป็นมัลคเทศก์ท้องถิ่น เพื่อดึงดูดและช่วยเหลือดูแลนักท่องเที่ยวในอำเภ่อู่ทองต่อไปได้

คำสำคัญ

ยุวมัลคเทศก์ การอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น หลักสูตรฝึกอบรม การท่องเที่ยว

ABSTRACT

The study on “The Development of Young Tourist Guide to Conserve Local Culture and Tradition in Amphur Uthong, Supanburi” aimed to: 1) develop the curriculum training the young tourist guides to conserve local culture and tradition in Amphur Uthong, Supanburi, and 2) study the result of using the curriculum training the young tourist guides to conserve local culture and tradition in Amphur Uthong, Supanburi. The samples were 26 students or the youngsters in the local of grade 4 and 5 who lived in the community of Amphur Uthong, Supanburi by the purpose of the specific criteria. The research instruments were training curriculum, knowledge test, practice assessment and the satisfaction, evaluation of the study were to analyse data by content analysis, Mean, Max and Min, standard deviation, and the development point analysis.

The findings of the research were as followed:

1. The curriculum “ Training the Young Tourist Guides to Conserve Local Culture and Tradition in Amphur Uthong, Supanburi” that the researchers had developed was a short course which took 5 days training, not less than 30 hours which divided as followed: 1) an academic knowledge consisted of basic knowledge were (1) The history and the geography of tourist attractions in Amphur Uthong, Supanburi (2) the speech in the

community (3) the basic English of travelling for the young tourist guides, and (4) the professional knowledge were: (1) travelling in the age of 4.0 and the management of travelling from sustainable community and (2) ethical role, courtesy, mental service, and human relationship of the young tourist guides. 2) The field trip and field practice to organize the study of the field trip and field practice which had expert mastery guides and skills for coaching travelling. The trainees took turn to practise skills and practise to guide in real field trip, the evaluation and assessment of the training course used the criteria: “Pass and Fail”. The result of the draft curriculum by the expert found that the consistency index of the parts of the curriculum was from 0.87 to 1.00 and the average value of the curriculum was at 3.90, and the standard deviation was at 0.34.

2. The Use of The curriculum “Training the Young Tourist Guides to Conserve Local Culture and Tradition in Amphur Uthong, Supanburi” found that 26 students joined the project passed the training evaluation criteria and had satisfaction towards the project of “Training the Young Tour Guides to Conserve Local Culture and Tradition in Amphur Uthong, Supanburi” was at very good level, Mean was at 2.87, the standard deviation was at 0.32. The opinion of the training project found that the students of the project had learned about the tourist guide profession, the tourist attractions in their own hometown which they could get benefit to work and give information to anyone who are interested in. About the local tourist guides had agreed that such activities could obviously see the talents and competences of the students who join the activities and could persuade them to join the young tourist guide group to attract and helped taking care of the tourists in Amphur Uthong in the future.

Keywords

The young tourist guides, the conservation of local culture, tradition the curriculum training, Travel

ความสำคัญของปัญหา

เมืองโบราณอุทงหรืออำเภออุทงเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ต้นกำเนิดของอารยธรรมสุวรรณภูมิ และเคยเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรทวารวดี มีภูมิประเทศ ทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดสุพรรณบุรี จากการศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนเมืองโบราณอุทง จังหวัดสุพรรณบุรี ของ Pongnak & Disatapunahu (2015) พบว่า ชุมชนเมืองโบราณอุทง จังหวัดสุพรรณบุรี มีอัตลักษณ์ที่เด่นใน 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) อัตลักษณ์ที่มีลักษณะจับต้องได้ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ และ 2) อัตลักษณ์ที่มีลักษณะจับต้องไม่ได้ ได้แก่ ประเพณีท้องถิ่น จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้มี การนำเสนอแนวคิดการจัดการ

เชิงกลยุทธ์ โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยใช้อัตลักษณ์ ดังนี้
 1) กลยุทธ์การพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองโบราณอุทอง 2) กลยุทธ์การส่งเสริมและพัฒนาเรื่องราวที่บ่งบอกอัตลักษณ์เมืองโบราณอุทอง 3) กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการตลาด และ 4) กลยุทธ์การเชื่อมโยงพื้นที่โดยรอบ/แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ภายในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งในกลยุทธ์ที่ 2 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเรื่องราวที่บ่งบอกอัตลักษณ์เมืองโบราณอุทองนั้น ได้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรสำหรับมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมไว้ด้วย

จากการลงพื้นที่เพื่อสืบค้นข้อมูลเชิงลึกและประเด็นปัญหาการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่ โดยการสนทนากลุ่มกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้นำชุมชนและคนในพื้นที่ พบว่า ชุมชนมีความต้องการยกระดับรายได้เศรษฐกิจของชุมชน โดยเป็นรายได้ที่มาจากภาคการท่องเที่ยวและการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน นอกจากนี้ยัง พบว่า มีประเด็นสำคัญที่ชุมชนต้องการประเด็นหนึ่งซึ่งเป็นพื้นฐานในการสร้างความยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจของชุมชน คือ การสร้างการรับรู้คุณค่าทางวัฒนธรรมประเพณีให้แก่เด็กและเยาวชน โดยต้องการให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด รับรู้คุณค่าและสืบสานภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้คงอยู่ตลอดไป ผนวกกับผลการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากสถานศึกษาพบว่า มีกิจกรรมที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจของชุมชนกับการสร้างการรับรู้คุณค่าทางวัฒนธรรมประเพณีให้แก่เด็กและเยาวชนได้ คือ กิจกรรมยุวมัคคุเทศก์นำเที่ยวท้องถิ่น อย่างไรก็ตามพบว่า จำนวนยุวมัคคุเทศก์ที่มียังไม่เพียงพอ ตลอดจนยังไม่มีหลักสูตรการพัฒนานักเรียนสู่การเป็นยุวมัคคุเทศก์อย่างสมบูรณ์

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภอบางเอื้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อปลูกฝังการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นให้แก่เด็กและเยาวชน เสริมสร้างการรับรู้คุณค่าทางวัฒนธรรมประเพณี การมีจิตสำนึกรักบ้านเกิด รับรู้คุณค่า สืบสานภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม และโบราณสถาน ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้คงอยู่ตลอดไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

- 1) หลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภอบางเอื้อง จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะใด
- 2) ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภอบางเอื้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภอบางเอื้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
- 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภอบางเอื้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ชั้นได้แก่ **ชั้นที่ 1** พัฒนาหลักสูตรฝึกยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการ **และชั้นที่ 2** ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุพรรณบุรี **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ นักเรียนหรือเยาวชน ระดับชั้น ป.4 และ ป.5 ที่อาศัยอยู่ในชุมชนอำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุพรรณบุรี จากโรงเรียนวัดเขาพระ โรงเรียนอนุบาลบ้านท่าพระยาจักร์ โรงเรียนวัดหนองตาสาม โรงเรียนวัดปทุมสรวาส โรงเรียนวัดช่องลม โรงเรียนปริตาวินัย โรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ และโรงเรียนรัตนศึกษา จำนวน 26 คน ได้มาจากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากโรงเรียน โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1) หลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ชุมชนอำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์ด้านความสอดคล้องและความเหมาะสมขององค์ประกอบของโครงสร้างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

2) แบบทดสอบความรู้ภาคทฤษฎี ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.346-0.800 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.250-1.000 ความเชื่อมั่นแบบทดสอบโดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.677

3) แบบประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

4) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ยุวมัคคุเทศก์ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach ได้ค่าเท่ากับ 0.635

วิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์คุณภาพของหลักสูตรโดยการหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และการวิเคราะห์เนื้อหา 2) วิเคราะห์ผลคะแนนการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ชุมชน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุพรรณบุรี ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด การวิเคราะห์คะแนนพัฒนาการ (Kanjawasee, 2014) และ 3) วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ชุมชนอำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุพรรณบุรี ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุพรรณบุรี

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาความต้องการและความคิดเห็นของชุมชน จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) เจ้าหน้าที่ องค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยว (อพท.) เครือข่ายชุมชน ชมรมใน

พื้นที่ การนำร่างหลักสูตรไปเสนอกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เพื่อร่วมกันวิพากษ์หลักสูตรการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรฉบับร่างโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล หลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีองค์ประกอบดังนี้

หลักการของหลักสูตร หลักสูตรนี้ใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้กับเด็กและเยาวชนในอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้ได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะเฉพาะในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี มีความรัก ความภาคภูมิใจ ห่วงแหนทรัพยากรธรรมชาติ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ตลอดจนใช้ความรู้และความสามารถด้านการเป็นยุวมัคคุเทศก์สร้างรายได้ให้แก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่นในอนาคตได้

มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความสามารถ และได้รับการฝึกปฏิบัติทักษะเฉพาะด้านในการเป็นยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น 2) เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาประวัติหรือเรื่องราวในท้องถิ่น ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณี สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติต่าง ๆ อันจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนเกิดคุณลักษณะที่ดี มีความรัก ความภาคภูมิใจ ห่วงแหนทรัพยากรธรรมชาติ และใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และ 3) เพื่อสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ใช้ความรู้ความสามารถในการนำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ อันจะสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น

หลักสูตรการฝึกอบรมเน้นการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กัน มีการฝึกทักษะเฉพาะวิชาชีพ การศึกษานอกสถานที่ และการฝึกปฏิบัติภาคสนาม โดยมีคณาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกับชุมชนและภาคีเครือข่ายในอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีการวัดและประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยใช้แบบทดสอบ การสังเกตและการปฏิบัติในสถานการณ์จริงเป็นรายบุคคล และกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการผ่าน/ไม่ผ่านการฝึกอบรม โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ และทักษะทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กัน

หลักสูตรฝึกอบรมนี้เป็นหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น ใช้เวลาในการฝึกอบรมทั้งสิ้น 5 วัน มีจำนวนระยะเวลาในการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง แบ่งเป็น 1) ภาคความรู้ทางวิชาการ ไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง ประกอบด้วย วิชาความรู้พื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง ประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ รวม 3 วิชา ดังนี้ (1) ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์แหล่งท่องเที่ยวในตำบลอุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (2) วาทศิลป์เพื่อการพูดในที่ประชุมชน (3) ภาษาอังกฤษพื้นฐานเพื่อการนำเที่ยวสำหรับยุวมัคคุเทศก์ และวิชาความรู้เฉพาะวิชาชีพไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง ประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ รวม 2 วิชา ดังนี้ (1) การท่องเที่ยวยุคไทยแลนด์ 4.0 และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่ความยั่งยืน และ (2) บทบาทหน้าที่ จรรยาบรรณ มารยาท จิตบริการ และมนุษยสัมพันธ์ของยุวมัคคุเทศก์ 2) การศึกษานอกสถานที่และฝึกปฏิบัติภาคสนาม ไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง โดยจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่และฝึกปฏิบัติในภาคสนามเพื่อเสริมประสบการณ์ให้กับผู้เข้าอบรมในสภาพจริง โดยจะต้องจัดให้มีมัคคุเทศก์ต้นแบบที่มีความเชี่ยวชาญและทักษะเฉพาะด้านการปฏิบัติงานในการนำเที่ยวเป็นผู้แนะนำ (Coach) ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ผลัดเปลี่ยนกันฝึกฝนทักษะ

และลงมือปฏิบัติการนำเที่ยวภาคสนามในสภาพจริงตลอดเส้นทาง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำหรือการฝึกปฏิบัติ (Learning by Doing)

การวัดผลและประเมินผลการฝึกอบรม ใช้เกณฑ์ตัดสินว่า “ผ่านหรือไม่ผ่าน” สำหรับเกณฑ์ “ผ่าน” ต้องสอบผ่านภาคทฤษฎี ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 และภาคปฏิบัติ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 สำหรับเกณฑ์ “ไม่ผ่าน” คือ มีผลการประเมินที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในเบื้องต้น และ/หรือให้เบี่ยงไปตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดที่ผู้รับผิดชอบโครงการจะเป็นผู้กำหนดขึ้นในภายหลังการสำเร็จการฝึกอบรม ผู้สำเร็จหลักสูตรการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จะต้องสอบผ่านทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และมีผลการประเมินรวมของภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไม่ต่ำกว่าร้อยละ 65 จึงจะได้รับวุฒิบัตรผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรโดย ภาคความรู้ทางวิชาการ 100 คะแนน พิจารณาจาก 1) ด้านเนื้อหา (Content) ได้แก่ สอบประมวลความรู้ของเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม (Comprehensive Examination) (ร้อยละ 50) 2) ด้านภาษา (Language) ได้แก่ ความเหมาะสม ได้แก่ คำพูด ท่าทาง และการแต่งกาย ความถูกต้อง แม่นยำในการใช้ภาษา ได้แก่ การออกเสียงและไวยากรณ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การสนทนาในชีวิตประจำวัน มารยาทและวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่าง ๆ การเจรจาต่อรอง การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการรับโทรศัพท์ การใช้ภาษาในอาชีพมััคคุเทศก์และ/หรือระดับยุวมัคคุเทศก์ และการฝึกพูดภาษาอังกฤษพื้นฐานเพื่อการนำเที่ยวสำหรับยุวมัคคุเทศก์ (ร้อยละ 50) และการฝึกปฏิบัติภาคสนาม 100 คะแนน พิจารณาจาก ด้านทักษะ (Skills) ได้แก่ การใช้เนื้อหาจากภาคความรู้ทางวิชาการ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานคำศัพท์เฉพาะหรือศัพท์เทคนิคเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและความรู้เฉพาะวิชาชีพมาใช้ในการฝึกสนทนา การให้คำแนะนำทางด้านวัฒนธรรมและการใช้ชีวิตประจำวัน การวางตัว การมีปฏิสัมพันธ์ การสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน รวมถึงศิลปะการพูดที่เหมาะสม และการมีจิตบริการและจิตอาสาในการบริการ

2. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

2.1) ผลการฝึกยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคความรู้เนื้อหาวิชาการ นักเรียนมีคะแนนพัฒนาการส่วนใหญ่เพิ่มขึ้นทั้งในภาพรวมและรายเนื้อหา ในการประเมินการฝึกปฏิบัติภาคสนาม โดยใช้แบบประเมินทักษะยุวมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นการประเมินแบบรายบุคคลโดยไต่ท้องถิ่นและผู้ช่วยวิจัย ในการประเมินโดยแยกเป็นหัวข้อพบว่า

2.1.1) ในภาพรวมนักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยรวมภาคปฏิบัติ 23.07 จากคะแนนเต็ม 27 คะแนน เมื่อพิจารณาเทียบเกณฑ์ ร้อยละ 70 (ผ่านเกณฑ์ คือ 19.80 คะแนนขึ้นไป)

2.1.2) นักเรียนผู้เข้าร่วมโครงการทุกคนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70

2.1.3) ผลการประเมินภาคความรู้ทางวิชาการและปฏิบัติเทียบเกณฑ์ ผลการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นข้อสอบหลายตัวเลือก ประเมินภาคปฏิบัติจากแบบประเมิน นำไปวิเคราะห์เทียบเกณฑ์ ผลการประเมินความรู้เนื้อหาวิชาการจำนวน 20 ข้อ พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 26 คนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 60 (12 คะแนน) ผลการประเมิน

ความรู้ภาคปฏิบัติ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 26 คนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 (18.9 คะแนน) และ ทั้ง 26 คน ผ่านเกณฑ์การประเมินในภาพรวม ร้อยละ 65

2.2) ผลการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มผาง จังหวัดสุพรรณบุรี จากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มผาง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของโครงการฯมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 2.87$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจสูงที่สุดในเรื่องการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 3.00$, S.D. = 0.00) นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการฯได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโครงการ ไว้ดังนี้ ควรจัดกิจกรรมนี้อีก อยากให้เพิ่มระยะเวลาในการจัด

2.3) ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการโครงการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มผางจังหวัดสุพรรณบุรี โดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและคนในชุมชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมครั้งนี้ พบว่า ทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ดีมากสำหรับชุมชนมากคนอุ้มผาง เนื่องจากที่ผ่านมาไม่เคยมีโครงการแบบนี้ ทำให้เยาวชนในชุมชนที่เข้าร่วมฝึกการเป็นมััคคุเทศก์ได้เข้ามาเรียนรู้ในชุมชนที่มีกิจกรรมเล็ก ๆ ได้เรียนรู้ว่าในชุมชนมีอะไรบ้าง ตั้งแต่เรื่องเกษตรอินทรีย์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้เรียนรู้และทราบเกี่ยวกับ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี และแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นที่แสดงให้เห็นถึงการดำรงชีวิตของบุคคลในท้องถิ่น ซึ่งทำให้เยาวชนรู้ได้รับรู้และเข้าใจถึงศิลปวัฒนธรรมความเป็นอยู่ได้อย่างลึกซึ้ง เห็นถึงคุณค่าและหวงแหนทรัพยากร นำไปสู่การอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีและแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้คงอยู่ตลอดไป อีกทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากโครงการมาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ท้องถิ่นของตนได้

ในส่วนของการนำผลผลิตจากโครงการไปใช้ จากการสัมภาษณ์ประธานและทีมชมรมมััคคุเทศก์เมืองโบราณอุ้มผางได้กล่าวถึงผลผลิต อันได้แก่ ยุวมัคคุเทศก์ที่เกิดจากโครงการซึ่งเป็นรุ่นน้องเยาวชน เด็ก ๆ ในชุมชนที่ได้รับการฝึกอบรมครั้งนี้ ว่าเด็กหรือเยาวชนกลุ่มนี้จะเป็นกำลังสำคัญของชุมชนที่ได้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยว

เด็กทุกคนมีความรู้สึกตื่นเต้นยินดีและก็ชอบที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับบ้านเกิดของตน ว่ามีอะไรบ้างที่น่าสนใจ นอกจากนี้แล้วยังมีความสามารถในการดึงดูดทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน และเกิดความประทับใจกับตัวยุวมัคคุเทศก์ โครงการและผลผลิตที่เกิดขึ้นนี้จึงเป็นผลดีกับชุมชนตนที่ว่าเด็กในชุมชนได้แสดงศักยภาพความสามารถที่ตนเองมีโดยมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษา มีเวทีให้เด็ก ๆ ได้แสดงความสามารถได้เรียนรู้ จนมีศักยภาพทั้งด้านทฤษฎี และด้านปฏิบัติการเป็นมััคคุเทศก์ แนวทางการฝึกอบรมของโครงการนี้ทำชุมชนเมืองโบราณอุ้มผางได้เยาวชนในการนำเที่ยวเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำประโยชน์ให้ชุมชนทำให้เด็กได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนเมืองโบราณอุ้มผางมีความมั่นใจและความกล้าแสดงออกพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ยุวมัคคุเทศก์ที่ดีเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเกิดความยั่งยืนได้ ควรจะมีการจัดในรุ่นต่อ ๆ ไป

2.4) การถอดบทเรียนการฝึกยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มผาง จังหวัดสุพรรณบุรี (After Action Review: AAR) พบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการ

ได้แก่ 1) ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ ในการดำเนินการ คณะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากคนในพื้นที่ในทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มการพัฒนาหลักสูตร โดยไปสัมภาษณ์ สทนากลุ่มสอบถามความคิดเห็นและความต้องการคณะครู ชุมชนในพื้นที่ การฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์ที่ทั้งฝ่ายบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ผู้ปกครอง องค์กรบริหารส่วนตำบล ชุมชน สถานีตำรวจ ฯลฯ ให้การสนับสนุนช่วยเหลือกำลังคน ทรัพยากร และสถานที่ จนการดำเนินงานสำเร็จลุล่วง 2) ศักยภาพหรือต้นทุนเดิมของนักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ด้วยตัวของนักเรียนที่มีความสามารถ เต็มใจที่จะเรียนรู้ และผ่านการพิจารณาคัดเลือกโดยครูมาแล้วในเบื้องต้น ทำให้ได้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีใจรักและพร้อมรับการพัฒนา กิจกรรมสำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จของโครงการ ได้แก่ กิจกรรมสำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จของโครงการ คือ การศึกษานอกสถานที่และฝึกปฏิบัติภาคสนาม เพราะกิจกรรมดังกล่าวทำให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เรียนรู้ด้วยตนเองจากสถานการณ์จริง นักเรียนได้สัมผัสสถานที่ นักท่องเที่ยว มีประสบการณ์ในการนำเที่ยวจริง

อภิปรายผล

1) ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรได้เน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน ซึ่งมุ่งเน้นความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เป็นหลัก โดยเริ่มจากการสร้างการมีส่วนร่วมจากกลุ่มคนที่หลากหลายในชุมชน ได้แก่ ครูอาจารย์ สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน กลุ่มผู้ปกครอง และเด็กนักเรียน เพื่อร่วมดำเนินการวิจัย ในกระบวนการต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อสร้างความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนายุวมัคคุเทศก์ในท้องถิ่น จากผลการพัฒนาหลักสูตรที่สร้างมาจากการมีส่วนร่วมจึงได้ข้อมูลเชิงลึกที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในชุมชนและยุวมัคคุเทศก์ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามหลักการการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) ซึ่งเป็นมิติใหม่ของรูปแบบวิธีวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนระดับท้องถิ่น (Tatsisawat, 2009) โดยให้กระบวนการวิจัยเป็นกิจกรรมทางสังคมที่จะต้องใช้ทรัพยากรของสังคม ชุมชน เป็นการกระทำที่มุ่งหมายจะให้ประโยชน์แก่สังคม ชุมชน ทั้งนี้ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการที่จะให้หลักสูตรเกิดความร่วมมือและประโยชน์แก่ชุมชนและยุวมัคคุเทศก์มากที่สุด สอดคล้องกับ Injanya (2010) ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยนำเที่ยวเมืองศรีเทพ พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร มีความต้องการให้มีการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น สามารถถ่ายทอดความรู้ ให้กับคนในครอบครัว ชาวบ้านในท้องถิ่น และผู้ที่มาเยี่ยมชมได้ รวมถึงการมีทักษะการเป็นมัคคุเทศก์ และการฝึกอบรมที่ใช้การบรรยายและปฏิบัติจริงในสถานที่จริง มีการทดสอบทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ จะเห็นว่า การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร สามารถช่วยให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญของกิจกรรมในหลักสูตร การทำงานแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ เป็นส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนายุวมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการดำเนินการมากยิ่งขึ้นด้วย

2) ผลการฝึกยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสุพรรณบุรี

จากความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ ตามแนวทางการเรียนรู้ที่เอื้อประโยชน์สูงสุดให้แก่ยุวมัคคุเทศก์ โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งหลักสูตรการฝึกอบรมเน้นการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กัน มีการฝึกทักษะเฉพาะวิชาชีพ การศึกษานอกสถานที่ และการฝึกปฏิบัติภาคสนาม โดยมีคณาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกับชุมชนและภาคีเครือข่ายในอำเภออุทุมพรพิสัย มีการวัดและประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยใช้แบบทดสอบ การสังเกตและการปฏิบัติในสถานการณ์จริงเป็นรายบุคคล และกำหนดเกณฑ์ การประเมินผลการผ่าน/ไม่ผ่านการฝึกอบรม โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ และทักษะทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กัน ผลการประเมินพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมมีคะแนนพัฒนาการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติดีขึ้น อาจเนื่องมาจากการนำการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มาใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนายุวมัคคุเทศก์ โดยเป็นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) ได้แก่ เทคนิคการสาธิต และเทคนิคเน้นการฝึกปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนจะได้รับความรู้ภาคทฤษฎี ได้เรียนรู้จากสื่อ ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยการใช้ ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เห็น สัมผัสได้ทั้งรูป รส กลิ่น เสียง การสนับสนุนจากผู้ใหญ่ ได้พูดโต้ตอบในสถานการณ์จริง และนำไปสู่การลงปฏิบัติในสถานที่จริง ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ มีความพร้อม และความมั่นใจในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ ซึ่งเห็นได้จากความสามารถในการจดจำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี มีความคล่องแคล่วและความมั่นใจในตนเองที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนยังเกิดความคิดสร้างสรรค์ ในการประยุกต์ใช้และแก้ปัญหา กับสถานการณ์ต่าง ๆ เกิดคุณลักษณะที่ดี มีความรัก ความภาคภูมิใจ ห่วงแหนทรัพยากรธรรมชาติ และใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ดังผลระดับความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้แบบสอบถามมาตรฐานค่า 3 ระดับ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของโครงการฯ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจสูงสุดในเรื่องการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0.00) จากผลที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับ Khammani (2008) ที่กล่าวไว้ว่า การที่ผู้สอนจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ เคลื่อนไหว ใช้ความคิด ย้ำความรู้สึก และฝึกสัมผัส จะช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาท หรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (Active Participation) รอบด้าน คือ ด้านกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม อันจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีตาม นอกจากนี้ จากการประเมินความรู้ภาควิชาการและทักษะการปฏิบัติด้วยเครื่องมือที่หลากหลายโดยวิทยากร ตลอดจนสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งการถอดบทเรียนที่พบว่า นักเรียนชอบกิจกรรมที่จัดขึ้น นักเรียนได้รู้จักเพื่อใหม่ต่างโรงเรียน มีความกล้าแสดงออก และมีใจรักบริการมากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ทำให้นักเรียนได้ฝึกความเป็นผู้นำ ระเบียบวินัย การบริหารเวลาและการคลายเครียด กิจกรรมทำให้เขาสามัคคีช่วยเหลือ และร่วมมือกัน นักเรียนได้รับความสนุกสนาน ช่วยกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มเพื่อน ในด้านความรู้ นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพมััคคุเทศก์เกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ในบ้านเกิดของตนเอง อันจะสามารถนำไปใช้

ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ หรือสามารถให้ข้อมูลกับผู้คนทั่วไปได้ ซึ่งทักษะต่าง ๆ เหล่านี้ สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ทั้ง 4 ประการ หรือ 4C คือ การร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การสื่อสารติดต่อ (Communication) และการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) (Panich, 2013) โดยในการออกแบบกิจกรรมจะมีการแบ่งกลุ่มนักเรียนคละชั้น คละโรงเรียน และคละสังกัด เป็นกลุ่มสี่สี่ สี่ม่วงและสี่แดง มีการแบ่งกลุ่มย่อยให้นักเรียนไปฝึกพูด พบเจอนักท่องเที่ยว ทำให้นักเรียนเกิดการร่วมมือร่วมใจ ในส่วนของความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสารติดต่อ และการคิดวิเคราะห์ นักเรียนมีการออกแบบ เรียบเรียงเนื้อหาและฝึกนำเสนอข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวด้วยตัวนักเรียนเอง โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารติดต่อนั้น นอกจากนักเรียนจะสามารถให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวเป็นภาษาไทยแล้ว ยังสามารถสื่อสารให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเป็นภาษาอังกฤษได้ด้วย ซึ่งทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษถือเป็นทักษะที่จำเป็นโลกยุคปัจจุบัน ดังนั้นกระบวนการจัดกิจกรรม แบบ Active learning จึงน่าจะเป็นการช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ มีทักษะ มีเจตคติ สำหรับการไปเป็นยุวมัคคุเทศก์ที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานส่วนท้องถิ่น หรือชมรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ที่จะนำหลักสูตรพัฒนายุวมัคคุเทศก์ไปใช้ ควรพิจารณา ดังนี้

1) ในการพิจารณานักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ควรให้ความสำคัญกับคุณสมบัติพื้นฐานที่สำคัญของนักเรียน คือ นักเรียนควรมีความรู้ความสามารถในรายวิชาภาษาอังกฤษในระดับพอใช้ถึงดีมาก และต้องได้รับการยินยอมและสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมจากผู้ปกครองและสถานศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนายุวมัคคุเทศก์ และนำไปลงพื้นที่ปฏิบัติงานต้อนรับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนควรขอความร่วมมือให้ครูผู้ควบคุมนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการพัฒนาต่อยอดนักเรียน

2) ครู มัคคุเทศก์ท้องถิ่น หรือผู้ที่นำคู่มือยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรีไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของเนื้อหาให้ครอบคลุม เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่มีประสิทธิภาพ

3) คนในชุมชนหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นควรเปิดโอกาสให้ยุวมัคคุเทศก์ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการนำเที่ยว สนับสนุนให้ยุวมัคคุเทศก์ได้รับโอกาสในการพัฒนาตนเอง เปิดโอกาสให้ใช้ความรู้ความสามารถในการนำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ

4) สถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ไปใช้เป็นกิจกรรมเสริมสำหรับการเรียนการสอนในเชิงบูรณาการกับรายวิชาต่าง กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และ ชุมชนควรมีการจัดทำความร่วมมือใช้หลักสูตรการพัฒนายุวมัคคุเทศก์ร่วมกับสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการพัฒนาหลักสูตรยุวมัคคุเทศก์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ควรมีการเปิดโอกาสให้เด็กหรือเยาวชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่เคยผ่านการร่วมกิจกรรม หรือมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเป็นยุวมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฯ เนื่องจาก จะได้รับ

ทราบมุมมอง แนวคิด ความรู้สึกของเด็ก อันจะนำมาออกแบบเนื้อหา กิจกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็กและเยาวชนในพื้นที่

2) ควรมีการศึกษาวิจัยความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาช่วยในการพัฒนาภูมิภาคเขตฯ เช่น การพัฒนาด้วยรูปแบบออนไลน์ การศึกษาผ่านระบบทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นต้น

3) ควรมีการศึกษาเพื่อหารูปแบบและ กิจกรรม ที่สร้างทักษะและทัศนคติแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อจะได้วัดองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ ให้สอดคล้องต่อการพัฒนากิจกรรมในด้านทักษะ และการปลูกฝังทัศนคติที่ดีได้มากยิ่งขึ้น

4) ควรมีการศึกษาวิจัย ติดตามผลภูมิภาคเขตฯ ในระยะยาวแบบต่อเนื่อง มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เข้าร่วมกิจกรรม และประเมินผล สำหรับปรับปรุงกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างแรงจูงใจที่ดีขึ้นต่อไป

5) ควรมีการศึกษาวิจัยกับพื้นที่อื่น ๆ โดยอาจจะใช้หลักสูตรและกระบวนการเดียวกัน เพื่อดูความแตกต่างระหว่างบริบท หรือ ใช้หลักสูตรและกระบวนการใหม่ เพื่อเปรียบเทียบระหว่างกระบวนการ

References

- Injanya, I. (2010). *kānphatthanā laksūt fuk ‘oprom makkhuthēt naon namthīeo muāng sī thēp samrap nakriān chan prathomsuksā pī thī hok* [Development of training courses for the young guide at Sithep historical park for grade 6 students.]. Master’s thesis. Thepsatri Rajabhat University.
- Kanjanawasee, S. (2014). *kān khamnuān khañēn phatthanākān* (Gain Score) [Computing gain score]. *Missive of The Social Research Association of Thailand*. 1(1), 12-13.
- Khammani, T. (2008). *saṭ kānsōk : ‘ongkhwāmru phūā kānchāt krabūānkān rīanru thī mī prasitthiphāp* [Teaching science: knowledge for process to effective learning]. 8th ed. Bangkok: Darnsutha Press.
- Panich, V. (2013). *withī sāng kān rīanru phūā sit nai satawat thī yīsip’et* [The way to create learning for students in the 21st century]. Bangkok: S.R. printing.
- Pongnak, I. & Disatapunahu, S. (2015). *‘attalak chumchon muāng bōrān ‘ūthōng chāngwat Suphan buri* [The communityidentity of the ancient town of u-thong,suphanburi province]. *Veridian E-Journal Slipakorn University*. 8(3), 511-523.
- Tatsisawat, C. (2009). *kānwichai choēng patibatkān bāep mī sūān ruām (Participatory Action Research - PAR) : miti mai khōng rūpbāep withī wichai phūā kānphatthanā chumchon radap thōngthīn* [Participatory action research : New dimension of research methodology for local community development]. Master’s thesis. Graduate School, Ramkhamhaeng University.